

ПРОТОКОЛИ № 12- и

чаласаи шурои диссертатсионии 6D. КОА-010-и назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

аз «28» майи соли 2026

ш. Душанбе

Иштирок дошанд:

аз 16 нафар аъзои шурои диссертатсионӣ 16 нафар, аз рӯи ихтисосҳои: 1.4.2.

Химияи ғайриорганикӣ 5 нафар; 1.4.5. Химияи физикӣ 5 нафар.

28 майи соли 2026 соати 13:00 дар толори шурои диссертатсионии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон (734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе, хиёбони Рудақӣ, 17) чаласаи шурои диссертатсионӣ 6D. КОА-010 баргузор гардид. Вақти анҷоми чаласа 16:18

Раиси чаласа: доктори илмҳои химия, профессор Раҷабзода С.И.

Котиби илмӣ: номзади илмҳои химия Бекназарова Н.С.

Раиси шуро: Муҳтарам аъзои шурои диссертатсионӣ, ҳозирини гиромӣ! Ҳайати шуро бо шумораи 16 нафар тибқи фармоиши раиси Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз «19» «январӣ» соли 2022 бо тағйири иловаҳо аз «05» «июли» соли 2024 ва «04» «майи» 2026, №167/шд тасдиқ гардидааст.

Дар асоси варақаи ҳузури аъзои шуро дар чаласа 16 нафар аъзо иштирок доранд, ки аз онҳо 5 нафарӣ докторони илм аз рӯи ихтисосҳои диссертатсия баррасишаванда мебошанд.

Ҳамин тариқ, шуро ваколат дорад, ки масъалаҳои дар рӯзномаи чаласа гузошташударо баррасӣ намояд. Оид ба оғози кори шуро чӣ пешниҳод доред? Пешниҳод гардид, ки кори шуро оғоз карда шавад. Қасе тарафдори он бошад, ки чаласаи шуро оғоз карда шавад, хоҳиш менамоям, овоз диҳед. Муқобил? Бетараф? Нест. Яқдилона қабул гардид.

РӯЗНОМАИ ЧАЛАСА:

Ҳимояи ошқорони диссертатсияи Жумаев Маъруфҷон Тағоймуротович дар мавзӯи «Полимерҳои комплекси фазагӣ ва ҳалшавандагии системаи обӣ-намакии сулфатҳо, карбонатҳо, гидрокарбонатҳои натрий ва калсий» аз рӯи ихтисосҳои 1.4.2. Химияи ғайриорганикӣ ва 1.4.5. Химияи физикӣ.

Диссертатсия дар лабораторияи илмӣ-таҳқиқотии «Омӯзиши системаҳои бисёркомпонента бо усули транслятсия ба номи Арбоби илм ва техникаи Тоҷикистон, доктори илмҳои химия, профессор Лутфулло Солиев»-и назди кафедраи химияи умумӣ ва ғайриорганикии Донишгоҳи

давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ ба анҷом расидааст.

Мушовирони илмӣ: Арбоби илм ва техникаи Тоҷикистон, доктори илмҳои химия, профессор **Солиев Лутфулло** ва доктори илмҳои химия, профессор, профессори кафедраи химияи физикӣ ва коллоидии факултети химияи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон **Раҳимова Мубаширхон** мебошанд.

Муқарризони расмӣ:

1. **Бадалов Абулхайр** – доктори илмҳои химия, профессор, узви вобастаи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, профессори кафедраи химияи умумӣ ва ғайриорганикии Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М.С. Осимӣ;

2. **Абулхаев Владимир Чалолович** – доктори илмҳои химия, профессор, мудирӣ озмоишгоҳи химияи пайвастагиҳои гетеросиклии Институти химияи ба номи В.И. Никитини Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон;

3. **Мирзозода Баҳодур** – доктори илмҳои техникӣ, профессор, сарҳодими илмӣ шуъбаи илм, инноватсия, муносибатҳои байналхалқӣ ва маҷалланигории филиали Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М.В. Ломоносов дар шаҳри Душанбе.

Муассисаи пешбар – Донишгоҳи (Славянии) Россия ва Тоҷикистон.

БАРОМАД НАМУДАНД:

1. Раиси шуро: Рачабзода С.И.
2. Котиби илмӣ шуро: Бекназарова Н.С.
3. Унвончӯ: Жумаев Маъруфжон Тағоймуротович.

Жумаев М.Т. ба саволҳои аъзои шуро, докторони илмҳои химия, профессор Рачабов У., Қурбонов А.С. ва докторони илмҳои химия, профессорон Рузиев Ҷ.Р., Самихзода Ш.Р. ҷавоб дод.

Баромади мушовири илмӣ унвончӯ – доктори илмҳои химия, профессор Раҳимова Мубаширхон шунида шуд.

Баромади муқарризони расмӣ:

1. Бадалов Абулхайр – доктори илмҳои химия, профессор, узви вобастаи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон;
2. Абулхаев Владимир Чалолович – доктори илмҳои химия, профессор;
3. Мирзозода Баҳодур – доктори илмҳои техникӣ, профессор.

Баромади муқарризони ғайрирасмӣ, мутахассисон оид ба диссертатсияи баррасишаванда:

1. Мирсаидов Улмас Мирсаидович, академики Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, доктори илмҳои химия, профессор, мушовири илмӣ Агентии амниятӣ химиявӣ, биологӣ, радиоатсионӣ ва ядровии АМИТ ба автореферати диссертатсия тақризи мусбӣ пешниҳод карда, қайд намудааст, ки дар саҳифаи 26 автореферат оварда шудааст, ки «Пешгӯии

комплекси фазагии системаҳои бисёркомпонента бо усули транслятсия имкон медиҳад, ки сарфаи мавод ва вақт барои корҳои амалӣ кам карда шавад». Аммо, аз матни автореферат маълум нест, ки муаллиф ҳангоми гузаронидани таҷрибаҳо ба кадом сабукиҳо ноил гардидааст.

2. Ганиев Иззатулло Наврӯзович, академики Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, доктори илмҳои химия, профессор, мудири лабораторияи маводӣ ба коррозия устувори Институти химияи ба номи В.И. Никитини АМИТ ба автореферат тақризи мусбӣ пешниҳод намуда, чунин эрод дорад:

-ба мақсад мувофиқ мебуд, агар усулҳои таҷрибавии муайян кардани таркиби мувозинатии маҳлулҳо, инчунин таҷҳизоте, ки бо ёрии онҳо кор иҷро шудааст, ба таври мухтасар тавсиф мешуданд;

-имконияти татбиқи як қатор таркибҳои дар раванди таҳқиқот муайяншуда баррасӣ карда шавад.

3. Курзина Ирина Александровна, доктори илмҳои физикаю математика, дотсент, мудири кафедраи пайвастиҳои табиӣ, химияи фармасевтӣ ва тиббии факултаи химияи Донишгоҳи давлатии таҳқиқотии миллии Томск мусбӣ буда, чунин пешниҳод намудааст:

-ҳангоми баррасии раванди фазаҳосилшавӣ имконияти ташаккули маҳлулҳои сахт ба назар гирифта нашудааст. Оё дар адабиёт оид ба ин масъала маълумоте мавҷуд аст ва оё муаллиф ин имкониятро санҷидааст?

-дар автореферат натиҷаҳои таҳқиқоти рентгенофазавӣ ва таҳлилҳои кристаллооптикийи системаҳои панҷкомпонента, ки эътимоднокии маълумоти бадастовардаи муаллифро тасдиқ мекарданд, оварда нашудаанд.

4. Лутсик Василий Иванович, доктори илмҳои химия, профессор, мудири бахши конструксияи компютери маводҳо дар Институти маводшиносии шӯбаи Сибирии Академияи илмҳои Россия ба автореферати диссертатсия тақризи мусбӣ пешниҳод намуда, чунин эрод дорад:

-дар матни автореферат (сах. 15, расми 18) тавсифи нақшаи технологияи бадаст овардани фазаҳои сахти алоҳида ҷой дода нашудааст;

-хуб мешуд секунҷаҳо (сах. 30, расми 10) дар шакли баробарпахлу пешниҳод мегардиданд, зеро истифодаи секунҷаҳои гуногунпахлу барои ҳадафҳои амалӣ ва коркарди минбаъда мушкул мебошад.

5. Эркаева Назокат Актамовна, доктори илмҳои техникӣ, дотсенти кафедраи технологияи химиявии моддаҳои ғайриорганикийи Институти технологияи химиявии Тошкент мусбӣ буда, қайд намудааст, ки:

-дар автореферат оид ба методикаҳои таҳлили фазаҳои сахт ва моеи мувозинатии системаҳои омӯхташуда маълумот оварда нашудааст;

-системаҳои дар кор таҳияшуда аҳамияти калони амалӣ доранд, бинобарин барои истифодаи амалӣ хуб мешуд онҳо ба донишгоҳҳо ва институтҳои илмию таҳқиқотии дахлдор пешниҳод шаванд;

-маълум нест, ки диаграммаҳои дар ҳудуди $0 \div 100$ °C сохташуда то кадом андоза ба ҳароратҳои воқеии шароити истеҳсоли мувофиқат мекунанд;

-дар қадвали 1 изотермаҳои омӯхташуда оварда шудаанд, аммо ҳангоми сохтани диаграммаҳои фазагӣ вақти расидан ба мувозинат ва дақиқии нигоҳдории ҳарорат чӣ гуна ба назар гирифта шудаанд;

-ҳангоми сохтани диаграммаҳои системаҳои панҷкомпонента мураккабии геометрӣ чӣ гуна сода кардашудааст ва ин содагардонӣ ба натиҷаҳои бадастомада чӣ таъсир мерасонад шарҳ дода мешуд.

6. Тогошаров Аҳад Салимович, доктори илмҳои техникӣ, профессор, мудири лабораторияи химияи хокҳои шӯр ва синтези пайвастаҳои полифункционалии Институти химияи умумӣ ва ғайриорганикии Академияи илмҳои Ўзбекистон мусбӣ буда, чунин эрод гирифтааст:

- аз ҷониби довталаб ҳангоми омӯзиши таҷрибавии ҳалшавандагии системаҳои чоркомпонента ва панҷкомпонента реагентҳои стандартии химиявӣ истифода шудаанд. Ба мақсад мувофиқ мебуд, ки таҷрибаҳо бо назардошти таркиби партовҳои маҳлулҳои газтозакунии истеҳсоли алюминий гузаронида мешуданд;

- ҳангоми таҳқиқи системаҳои чоркомпонента бо усули ҳалшавандагӣ, кристаллшавии фазаҳои саҳти глауберит, беркеит, гейлюссит ва трона муайян карда шудааст. Хуб мешуд, ки маълумоти таҳлилҳои кристаллооптикӣ ва рентгенофазавии ин намакҳо дар автореферат нишон дода мешуд.

7. Хайкина Елена Григоревна, доктори илмҳои химия, профессор, сармутахассиси илми озмоишгоҳи системаҳои оксиди Муассисаи Федералии давлатии бучетӣ-илми Институти истифодаи захираҳои табиӣ Байкалии шӯъбаи Сибири Академияи илмҳои Россия мусбӣ буда, чунин эрод дорад:

- дар баҳши «Хулосаҳо» (банди 7, сах. 51) гуфта шудааст, ки «эътимоднокии маълумоти таҷрибавӣ бо усулҳои таҳлили химиявӣ, кристаллооптикӣ ва рентгенофазагӣ тасдиқ шудааст», аммо дар матни автореферат маълумот дар бораи усулҳои истифодашудаи таҳлили химиявӣ оварда нашудааст, инчунин натиҷаҳои таҳлилҳои рентгенӣ ва кристаллооптикӣ хеле мухтасар пешниҳод шудаанд ва таҳҳизот ё барномаҳои истифодашуда нишон дода нашудаанд;

- дар бахши «Усулҳои ҳосил намудани фазаҳои алоҳида аз партовҳои моеъи истеҳсоли алюминий» чаро дақиқии таркиби элементӣ дар баъзе ҳолатҳо то 3-4 рақами даҳӣ ва дар дигар ҳолатҳо то 5-6 рақами даҳӣ дода шудааст?

- ҳангоми баррасии ташаккули фазаҳо, имконияти ташаккули маҳлулҳои саҳт ба назар гирифта нашудааст. Оё дар адабиёт маълумот дар ин бора вучуд дорад ва оё муаллиф ин имкониятро санҷидааст?

Ҷавоб ба эродҳои муқарризони расмӣ, ғайрирасмӣ ва сухани хотимавии диссертант шунида шуд. Тарқи овоздиҳии ошкоро комиссияи ҳисоб барои овоздиҳии пинҳонӣ таъин гардид ва дар ҳайати он 3 нафар аъзои шурои диссертатсионӣ – доктори илмҳои химия, профессор Раҷабов У. (раис), докторони илмҳои техникӣ, профессор Рузиев Ҷ.Р. (аъзо) ва Норова М.Т. (аъзо) интихоб гардиданд.

Аз 16 нафар аъзои шурои дар ҷаласа хузурдошта дар бахши овоздиҳӣ 15 иштирок намуданд: аз инҳо 5 нафар докторони илм аз рӯи ихтисосҳои диссертатсия.

Натиҷаи овоздиҳӣ: тарафдор – 15 нафар, муқобил – нест, бюллетени безътибор – нест.

Аъзои шуро тарқи овоздиҳии ошкоро протоколи комиссияи ҳисобро тасдиқ намуданд.

Пас аз шунидани баромади раиси комиссияи ҳисоб тарқи овоздиҳии ошкоро ҳулоса ва қарори шурои диссертатсионӣ дар бораи ба Жумаев Маъруфҷон Тағоймуротович дар мавзӯи «Полимерҳои комплекси фазагӣ ва ҳалшавандагии системаи обӣ-намакии сульфатҳо, карбонатҳо, гидрокарбонатҳои натрий ва калсий» аз рӯи ихтисосҳои 1.4.2. Химияи ғайриорганикӣ ва 1.4.5. Химияи физикӣ қабул гардид.

ҚАРОРИ
шурои диссертатсионии 6D.ҚОА-010-и назди
Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

аз «28» майи соли 2026

№ 12

ш. Душанбе

Суханронии Жумаев Маъруфҷон Тағоймуротович дар мавзӯи «Полимерҳои комплекси фазагӣ ва ҳалшавандагии системаи обӣ-намакии сульфатҳо, карбонатҳо, гидрокарбонатҳои натрий ва калсий» аз рӯи ихтисосҳои 1.4.2. Химияи ғайриорганикӣ ва 1.4.5. Химияи физикӣ, тақризи муассисаи пешбар – доктори илмҳои техникӣ, профессори кафедраи химия ва биологияи Донишгоҳи (Славянии) Россия ва Тоҷикистон Бердиев Асадкул Эгамович, суханронии муқарризони расмӣ – доктори илмҳои химия, профессор, узви вобастаи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, профессори кафедраи химияи умумӣ ва ғайриорганикии Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик

М.С. Осимӣ Бадалов Абулхайр, – доктори илмҳои химия, профессор, мудирӣ озмоишгоҳи химияи пайвастагиҳои гетеросиклии Институти химияи ба номи В.И. Никитини Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон
Абулхаев Владимир Чалолович, – доктори илмҳои техникӣ, профессор, сарҳодими илмии шӯбаи илм, инноватсия, муносибатҳои байналхалқӣ ва маҷалланигории филиали Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М.В. Ломоносов дар шаҳри Душанбе Мирзозода Баходур, муқарризони ғайрирасмӣ – академики Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, доктори илмҳои химия, профессор, мушовири илмии Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиоатсионӣ ва ядровии АМИТ Мирсаидов У.М., академики Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, доктори илмҳои химия, профессор, мудирӣ лабораторияи маводӣ ба коррозия устувори Институти химияи ба номи В.И. Никитини АМИТ Ғаниев И.Н., доктори илмҳои физикаю математика, дотсент, мудирӣ кафедраи пайвастҳои табиӣ, химияи фармасевтӣ ва тиббии факултаи химияи Донишгоҳи давлатии таҳқиқотии миллии Томск Курзина И. А., доктори илмҳои химия, профессор, мудирӣ бахши конструктории компютери маводҳо дар Институти маводшиносии шӯбаи Сибири Академияи илмҳои Россия Лутсик В.И., доктори илмҳои техникӣ, дотсенти кафедраи технологияи химиявии моддаҳои ғайриорганики Институти технологияи химиявии Тошкент Эркаева Н.А., доктори илмҳои техникӣ, профессор, мудирӣ лабораторияи химияи хокҳои шӯр ва синтези пайвастаҳои полифункционалии Институти химияи умумӣ ва ғайриорганики Академияи илмҳои Ёзбекистон Тогошаров А.С., доктори илмҳои химия, профессор, сармутахассиси илмии озмоишгоҳи системаҳои оксидии Муассисаи Федералии давлатии бучетӣ-илми Институти истифодаи захираҳои табиӣ Байкалии шӯбаи Сибири Академияи илмҳои Россия Хайкина Елена Григоревнаро шунда, баррасӣ карда, шурои диссертатсионӣ дар асоси натиҷаҳои овоздиҳии пинҳонӣ, хулосаи қабулкардаи худ оид ба диссертатсия, дар бораи асолат, арзиш, навоарӣ ва натиҷаҳои бадастовардаи Жумаев М.Т.

ҚАРОР ҚАБУЛ МЕКУНАД:

1. Диссертатсияи Жумаев Маъруфжон Тағоймуротович дар мавзӯи «Полимерҳои комплекси фазагӣ ва ҳалшавандагии системаи обӣ-намакии сульфатҳо, карбонатҳо, гидрокарбонатҳои натрий ва калсий» аз рӯйи ихтисосҳои 1.4.2. Химияи ғайриорганикӣ ва 1.4.5. Химияи физикӣ ба талаботи бандҳои 31 ва 33-35-и Тартиб додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо

қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, № 267 тасдиқ шудааст, қомилан мувофиқат мекунад;

2. Маводи илмии чопнамудаи довталаби дараҷаи илмӣ мазмуну мундариҷаи диссертатсияро пурра инъикос менамоянд;

3. Ба Жумаев Маъруфҷон Тағоймуротович дараҷаи илмии доктори илмҳои химия дода шавад;

4. Барои додани дипломи доктори илмҳои химия ба Жумаев Маъруфҷон Тағоймуротович аз Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дархост карда шавад.

Ҳошиша мекунам, ки мавқеи худро нисбат ба ин қарори шурои диссертатсионӣ муайян намуда, овоз диҳед.

Тарафдор – 15 нафар. Муқобил – нест. Бетараф – нест.

Қарор яқдилона қабул карда шуд.

Муовини раиси шурои диссертатсионӣ,
доктори илмҳои химия, профессор

Раҷабзода С.И.

Қотиби илмии шурои диссертатсионӣ,
номзади илмҳои химия

Бекназарова Н.С.

аз «28» майи соли 2026